

PÉNTEK IMRE

Pelso, 2017 – Országos Kerámia és Gobelin Biennále

KERÁMIA ÉS TEXTIL MŰVEK BALATON-PARTI
FELVONULTATÁSA

Jó érzés – manapság is –, ha egy kedvező visszhangot keltő kezdeményezés elindul, és megkapva a szükséges erkölcsi, szakmai, anyagi támogatást, eléri a 20 évet. A Pelso ilyennek bizonyult, amely az idén XI. alkalommal szólította meg a kerámia- és textil művészeket, hogy munkáikat hozzák el Keszthelyre, a Balatoni Múzeum emeleti kiállítótermébe. A MAOE, az MKISZ és a múzeum felszólítására 66 művész 88 munkája került a közönség elé. A pályázati téma ezúttal is a messzi múltba hívta kalandozásra a művészeket, Római útjai címmel. A július elején nyílt tárlat – mondhatni, a szezonban – vonzó látványosság az sokféle kínálatot felvonultató városban. És a textil- és kerámiaművészet országos szemléje.

Ismét áttekinthetjük a figuratív és absztrakt törekvések elkötelezettjeinek változatos kollekcióját, a szellemes, ötletes megoldásokat, az anyaghasználat bámulatos megoldásait. Berzy Katalin kerámiáiról alig deríthető ki: valódi vagy álkövek konstrukciójáról van szó. Másutt – Csókás Emese Úton-jánál – a fémbetétek „zavarják meg” a nézőt. Másutt, a fémcsillogású fonalokról derül ki: csak a fénytörés játszik velünk, ezek valódi fonalak.

Kókay Krisztina *Fohásza* egy hosszúra nyúlt szöttek, melynek magaslati részén feltűnik egy istenarc. Lencsés Ida *Özönvíz, I., II.* kékes alapon mutatja be katasztrófa-vízióját. (Egyébként egy-két megjelenítés csak nagy áttétellel kapcsolódik a megadott témához, Lencsés munkája ilyen.) Szomolányi Karola ábrázolásán a klasszikus elrendezettséggel tűnik fel a térkép, a baktató ló, a szekér. Somodi Ildikó *Labirintusa* szorosan összedolgozott textilfelület, feladva a rejtvényt az útkeresőnek. Nyíri Katalin *Kereszteszödések* című alkotása ezüstsálakkal áttört útforma, s a régi utat a mai Róma útjaival vehetjük össze, jelképes utazásunk során. Tápai Nóra textilképe az út köveinek alakzatából és római falfestmények mintázatából alakít ki megragadó látomást. Kiss Katalin igazi naturalista effektet kínál: a római út kövei mentén textil fűszálak fakadnak... Jászberényi Matild *Üzenet a múltba* címmel tekintett vissza a hajdani időkbe textilformációival. Az útkereszteszödések metszéspontjait hangsúlyozva. Tóth Livia *Borostyánkő-út* címmel készített érdekes kompozíciót. Textilből kialakított „köveket” rakott szorosan egymás mellé, a könnyedséget súlyos formára váltva, amelyek kiadják az út rétegződő anyagát. A barnás-zöldes színárnyalat szintén (megtévesztően) jól illik a textil-kövekhez. Málík Irén szintén egy útfelületet szőtt meg, ám a szürkés felületre egy vidám zöld gyík alakját mintázta. Kiss Iringó textilformációja „belső utakra” csábít, Makkai Márta is *Borostyán-út* címet adta hajtásokkal operáló,

színezett művének. Takács-Ferenc Livia is színes, laza, absztrakt asszociációkból építette meg *Borostyán-út* címet viselő alkotását. Orient Enikő *Tér-idő mélysége* (Borostyán-út) címmel állította elének a maga „úti köveit”. Szabó Veron a jól ismert mondást igyekezett megjeleníteni: *Minden út Rómába vezet*. A málló kövekre hulló falevelek némi nosztalgikus hangulatot keltenek. Csernyánszky Katalin *Párducpomája* az áltról vett mintázatok textiles „átköltése”. Ruttka Andrea *Fonalkódja* – fekete alapon – csillagmintázatokkal festi az egykori római eget. Vásárhelyi Kata *Soha ne add fel* – sajátos labirintust sző, amelyben könnyű eltévedni. Pázmány Judit *Mesélő kövei* fém-szálás formációból állnak össze, amelyeken halványuló minták, díszítések láthatók. Vass Mária Magdolna *Kantátája* a zene irányába viszi el fantáziánkat, Ferenczi Zsuzsa *Rétegek* címmel kínál pazarul színezett anyagelmozdulásokat. Erdős Júlia Hajdani ösvényekre csalogat, tépett, varrott, szabadon hagyott textilanyagával, E Szabó Margit az út egyenes vonalszárait övezi borostyánnal. Egy másik munkája: *Az idő elmúlása bearanyozta*, a mulandóságnak állít emléket. Sziráki Katalin *A diadalút víziója* címmel készített nem túl szerencsésen megdolgozott textilfelületet. Balogh Edit Utakja térképszerű vízió, folyókkal, utakkal, hegyekkel, vízmosásokkal. Csókás Emese négyzetes konstrukciója színes mintázatával akar hatni, de kissé erőtlen.

A keramikusoknak részben könnyebb, részben nehezebb feladatot szabott a megadott téma. Az utak anyaga közelített a kerámiához, de a továbbiakban, ha eltávolodtak az úttól, már nehezebb dolguk volt. Lőrincz Győző például az építőt próbálta megjeleníteni, akinek a koponyájában már ott sorakoznak a házak, tornyok. Sövegjártó Mária egy tál belsejébe sűrítette mondandóját: a víz mosta, hullám lendítette kövek fura alakzata alkot sajátos „tálképet”. Kerezsi Gyöngyi *Pihenő Mercuriusa* már-már szobor, a furcsa szájartása jelzi pihegését. Zöldes színe akár ásatási leletet is imitálhat. Pusztai Ágoston két *Via Appiája* bronz szoborra emlékeztető formációk, Kiszely Mária az *Ókor asszonya* című munkája egyetlen, kékes fátyoldarabban idézi meg a régi kor (nagy)asszonyát. B. Kovács Katalin úti impressziókat rakott egymás mellé, kissé geometrikus módon. Ennek ellentéte Pannonhalmi Zsuzsa három kerámia tájképe. A *Latin táj* hegyes vidéket tár elének, mély szakadékokat, kinyíló eget, melyen madarak repkednek. A plaszticitása nem öncélú: tökéletesen visszaadja a háborítatlan vidék természeti harmóniáját. Lipovics János Pegazus-vázája egy archaikus emlék, fehér porcelánból. Rabie M. Hadie három munkája – a rá jellemző szeszélyes formálás eredményeként – ezúttal is extrém alkotások. Vázája burjánzó forma, a *Csend hangja* titokzatos üregből támad, *Medúzája* pedig a lény szenvedélyét tükrözi. Kertész Géza Lovasfutára római harcos, Miklós János pedig Borostyánút címmel készített térképjelkekre alkalmas kerek pajzsot. Benkő Ilona *Út-jelző-tév-kép* című munkája egy bonyolult, tekervényes (játékos) képződmény, amely a tájékozódás (ókori) szegletköve. Magyar Márta Úton-ja egyszerű, de világos képlet: egy gömbön ló halad, egyszerűen, komótosan. Orosz Sára útrészlete kövekből rakódik össze, középpütt egy fehér, írott darab. Kun Éva *Róma útjai* címmel alkotta meg hegyről lefelé tekergő út-konstrukcióját, melynek aranyszínű csíkja tagolja a kő felületét. Jáger Margit *Utak Pannóniába* egy hullámzó, agyagos felületen gázoló magányos lovast ábrázol, M. Kiss

Katalin a Savaria út köveit alkotta meg, rajtuk elmosódó feliratok, ábrák, mintázatok. A töredékek egésze, a részletek szépsége adja a mű különlegességét. G. Heller Zsuzsa *Viharos Bábele* egy keramikus látomása, Csemán Ilona az utak törésvonalairól ad hírt. Högye Katalin Útonja a vándort, a bárányt vivő embert állítja elének, mintegy egy szentet. Szemereki Teréz pedig roppant eredetien, utánanézett a római légiók által hordozott jeleknek. Így alkotta meg a *Jelek, jelvények a Római Birodalom útján* című művét. A részletek szépsége – sőt, merem mondani: hitelessége – az, ami megkapó szépen kidolgozott, színezett formáin. B. Csernyánszky Katalin kissé gunyoros formát választott, amikor *Konzervált örökség* címmel – egy valódi konzervdoboz alakjába préselte ókori kerámiaját. Szabán György – kissé ravaszul – *Utazás – talizmánok az útra* címmel valódi kollekciót mutatott fel e körben. Radics Márta kerámia kockái kissé üresek, vagy Zakar József épület formációja is kevés információt hordoz. Tamás Ákos viszont tetszetős, fehér sorozattal rukkolt ki, az emberi arc változatait mutatva be, a hiányos, valódi arcmásoktól az álarcokig. Német János nagyméretű (lakodalmas) korszaki valódi kerámia lelemények. Egyrészt megőrzik a fazekasság formavilágát, másrészt legendás alakok tűnnek elő mintázatán, egy madár ébresztget egy alvó embert. Ezért lett a címe: az *Utak kezdete*. A másik, a *Reményeink útja*, a keresztvivő ember térítő alakját és pogány megtérőt ábrázolja, remek plasztikai–formai kivitelben. Igazi bravúr a növény- és állatvilág gazdag megjelenítése, s az égi szerkezetek míves horizontja. Farkas Gabriella „útkeresztződése”, az absztrakt formanyelvén reagál a témára, gömböket, szögleteket alakítva ki. Laborcz Mónika kerámia-lepényei tulajdonképpen arcok, Tóth Magdolna Sára Pannónia földjén keresi az utat. Baksa-Soós Krisztina *Római út* címmel naturalisztikus kerámia-tájképet ad elő, Debreczeni Zsóka–Pelcz Zoltán kettős *Anzix és Diadalív* címmel szól a történelmi úti jelképekről, Formanek Zsuzsanna pedig az *Oda-vissza* címet adta ingatag tornyocskáinak. Marsai Ágnes *Pannónia dombjai* címmel kerámia darabokból alakította ki a maga út-elképzelését. Antal András *Minden út* címmel a közmondást próbálta megformálni, Rómából-Rómába címmel. Krajtsovits Margit *Göröngyös út a csillagokig* címmel alkotta meg absztrakt színvariációinak élénk foltokból kikevert, kiegészített, négyzetlapokból összeálló sorozatát. Schéffer Anna korpusza – barna kerámiaacsempékből áll össze. Ez az ő Római útja. Borsody Eszter egy úti poggyászt formált meg, érdekes, edényszerű tárgyakból. Berzy Katalin *Falmaradványa* kő-imitációkból áll össze, nehéz eldönteni: melyik a valódi, melyik az álkő?

Ha összegezni akarunk, a XI. Pelso betöltötte hivatását. Rangos, országos szakmai fórumot biztosított a két művészeti ág művelőinek, bemutatta az új műveket, törekvéseket, és a nézőknek kellemes percekert szerzett a súlyos és könnyed művek látványos változataival. Mint más alkalmakkor: a felvonultatott anyag káprázatos szín- és formavilágot tárt elének a mesterség művelőinek keze munkája által. Iparművészetünk e Balaton-parti szemléje is bizonyítja: e téren európai rangot vívtunk ki magunknak. És ez nem csekély eredmény, az itt fórumot kapott színvonalból, igényből nem szabad engedni.